

1. Referentie

Referentie	Dijcks, B. & Meesters, C. (1999). Opvattingen van ouders over de ontvangen voorlichting op de kinderafdeling. <i>Gedrag & Gezondheid</i> , 27, (4), 188-201.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

De huidige studie is ontworpen om een inventarisatie te maken van de voorlichtingsprocedures op de kinderafdeling van een regionaal ziekenhuis. Bovendien werden ervaringen van de ouders, gerelateerd aan de voorlichting, onderzocht. Implicaties van de bekomen resultaten en aanbevelingen voor mogelijke verbeteringen in de voorlichting worden besproken.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezondheid
Trefwoord(en)	Informatie, inlichtingen, kinderafdeling, ouders, tevredenheid, voorlichting, ziekenhuisopname

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Béatrice Dijcks en Cor Meesters Departement Medische, Klinische en Experimentele Psychologie Faculteit der Gezondheidswetenschappen Rijksuniversiteit Limburg Postbus 616 6200 MD Maastricht Nederland Tel: +3143/ 388 16 01 Fax: +3143/ 388 41 55 http://www.dmkep.unimaas.nl/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welke informatie wordt volgens de ouders al dan niet verstrekt voor en tijdens de ziekenhuisopname van hun kind en bij het ontslag en door wie wordt deze verstrekt? Wat is het oordeel van ouders over de voorlichting die werd gegeven voor en tijdens de ziekenhuisopname van hun kind en bij het ontslag? Welke factoren kunnen de tevredenheid van ouders over de ontvangen voorlichting voorspellen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Er werd een kwantitatieve onderzoeksstrategie gehanteerd op basis van een schriftelijk afgenomen vragenlijst met open als gesloten antwoordmogelijkheden.
Onderzochte groep	Er werden 276 vragenlijsten uitgereikt en verzonden, 192 ouders vulden de enquête in en 6 vragenlijsten werden niet verder gebruikt. De resulterende N was 186. De geselecteerde ouders dienen aan twee criteria te voldoen: er werd alleen in die gevallen van een ziekenhuisopname gesproken wanneer hun kind minimaal twee nachten in het ziekenhuis had

	overnacht en het kind dat opgenomen was geweest moest minimaal één jaar oud zijn. Het achterliggende motief voor deze leeftijdsgrens was dat de behoeften ten aanzien van de voorlichting van ouders van kinderen op de afdeling neonatologie mogelijk (sterk) afwijken van die van ouders van kinderen op de kinderafdeling.
Bereik	/

7. Resultaten

Welke informatie en door wie gegeven	De resultaten laten zien dat verpleegkundigen de belangrijkste personen zijn in het geven van voorlichting. Een aanzienlijk aantal ouders kregen helemaal geen voorlichting over de beleving van de ziekte en de ziekenhuisopname door een kind en mogelijke gedragsveranderingen.
Oordeel ouders	Er kan worden geconcludeerd dat ouders gemiddeld genomen positief oordelen over de voorlichting die ze tijdens het ziekenhuisverblijf van hun kind en bij het ontslag hebben ontvangen. Met name wordt er positief geoordeeld over het opnamegesprek en over de voorlichting met betrekking tot medische onderwerpen. Op specifieke onderdelen kan deze voorlichting volgens de ouders echter nog uitgebreider. Ook de ontvangen informatiebrochures worden door de ouders positief beoordeeld. Over de voorlichting betreffende de praktische gang van zaken zijn de ouders gemiddeld genomen redelijk tevreden. Een aantal aspecten hiervan blijkt nog voor verbetering vatbaar. Hetzelfde geldt voor de informatie omtrent de namen en functies van de diverse hulpverleners en de begeleiding van de ouders. Ouders tonen zich minder positief over de voorlichting omtrent de beleving van de ziekte en de opname door een kind en over de informatieverstrekking omtrent mogelijke gedragsveranderingen na een ziekenhuisopname.
Tevredenheid	De uitkomsten van de multivariate analyses laten zien dat de zeven gekozen afhankelijke variabelen in het algemeen weinig samenhang vertonen met de tevredenheid van ouders over de ontvangen voorlichting. Gevonden is dat ouders wier kind voor een operatie in het ziekenhuis was opgenomen, positiever oordelen over de voorlichting rondom medische zaken dan ouders wier kind ter observatie in het ziekenhuis lag. Ten tweede is uit de regressie-analyses naar voren gekomen dat ouders van wie het kind behandeld is door een kinderarts tevredener zijn over de voorlichting omtrent mogelijke gedragsveranderingen bij het kind na ontslag uit het ziekenhuis, dan ouders wier kind is behandeld door een andere specialist. Het feit dat, in tegenstelling tot de verwachting, weinig significante verbanden gevonden zijn, kan mogelijk verklaard worden door het relatief geringe aantal cases ten opzichte van het aantal voorspellers.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Uit verschillende studies is reeds gebleken dat het goed voorlichten van ouders bij een ziekenhuisopname van hun kind noodzakelijk is. Deze voorlichting blijkt belangrijk te zijn voor en tijdens de ziekenhuisopname en bij het ontslag. Steeds meer ziekenhuizen raken doordrongen van het belang van goede zorg, waaronder patiëntenvoorlichting en vragen naar een oordeel van de patiënt om inzicht te krijgen in de sterke en zwakke punten van de door hen geleverde zorg. Slechts enkele studies onderzochten ervaringen van ouders van kinderen die zijn opgenomen in een ziekenhuis. Op grond van de resultaten van deze studies kan geconcludeerd worden dat ouders over het algemeen betrekkelijk gunstig oordelen over de voorlichting die hen bij een ziekenhuisopname van hun kind wordt verstrekt. Toch zijn er een aantal aspecten van de voorlichting voor verbetering vatbaar. Het huidige onderzoek wou inzicht krijgen in de satisfactie van ouders over de voorlichting die gegeven wordt tijdens en eventueel voor een ziekenhuisopname van hun kind. Om deze doelstelling te bereiken was het in eerste instantie noodzakelijk om inzicht te krijgen in de huidige voorlichtingssituatie. Daarnaast moest worden nagegaan hoe ouders deze voorlichting beoordeelden. Ook was het de bedoeling om inzicht te verwerven in factoren die samenhangen met de tevredenheid van de ouders over de ontvangen voorlichting.

Het onderzoek vond plaats op drie kinderafdelingen van het Atrium Medisch Centrum in Oostelijk Zuid-Limburg (in Nederland). Om deel te nemen aan het onderzoek dienden ouders aan twee criteria te voldoen. Er werd alleen in die gevallen van een ziekenhuisopname gesproken wanneer hun kind minimaal twee nachten in het ziekenhuis had overnacht. Ten tweede moest het kind dat opgenomen was geweest minimaal één jaar oud zijn. De gegevens werden verzameld met behulp van een schriftelijke vragenlijst (in totaal 151 vragen) die begon met een inventarisatie van algemene en persoonsgegevens. In totaal werden er van de 276 uitgereikte vragenlijsten 186 effectief gebruikt.

De resultaten onthullen dat verpleegkundigen de belangrijkste personen zijn in het geven van voorlichting. Verder komt naar voren dat met name omtrent de beleving van de ziekte en de opname door een kind en omtrent mogelijk gedragsveranderingen na ontslag een tamelijk groot deel van de ouders niet is geïnformeerd. Ouders beoordelen de voorlichting die ze ontvingen tijdens de opname en bij het ontslag uit het ziekenhuis tamelijk positief. Anderzijds geeft dit ook aan dat één of meerdere aspecten van de voorlichting nog voor verbetering vatbaar zijn. Ouders oordelen gemiddeld het meest positief over het aspect 'opnamegesprek'. Ook informatie over medische zaken en de medische adviezen bij het ontslag blijken in het algemeen tot tevredenheid te stemmen. De informatie omtrent eventuele gevolgen en risico's van de behandeling en over mogelijke andere onderzoeksmethoden verdienen verbetering. Ook blijken ouders behoefte te hebben aan meer informatie over lichamelijke klachten die na het ontslag kunnen optreden en over de leefregels die in acht moeten worden genomen. Ouders waarderen de voorlichting over mogelijke gedragsveranderingen, over de beleving van de ziekte en de opname en de schriftelijke voorlichting betrekkelijk negatief. Wel oordelen ze in het algemeen positief over de duidelijkheid van de informatie die ze ontvangen hebben, vooral wat het schriftelijk voorlichtingsmateriaal betreft. Ze geven wel ook aan dat ze vaak zelf naar de informatie moeten vragen.

Ondanks dat ouders algemeen redelijk positieve meningen uiten, rapporteren een aanzienlijk aantal ouders tekortkomingen in de voorlichting. Dit heeft vooral betrekking op de voorlichting omtrent medische onderwerpen. De belangrijkste tekortkomingen in de voorlichting over medische zaken zijn, volgens de ouders, de voorlichting omtrent de operatie, het doel en/of de noodzaak van de onderzoeken/behandelingen en de inhoud van de ziekte/aandoening. Daarnaast vinden ouders dat de voorlichting omtrent het ontslag uit het ziekenhuis tekortschiet.

Zeven geselecteerde variabelen blijken in het algemeen niet sterk geassocieerd met de tevredenheid van de ouders. Het gaat om de opnameduur, leeftijd van het kind, behandelend specialisme, spoedopname, eerdere opname, opnamereden en opleidingsniveau van de ouders. Enkel de opname reden en het behandelend specialisme blijken in een enkel geval significant te voorspellen.

Bij de interpretatie van de resultaten kunnen enkele kritische noten geformuleerd worden. In de eerste plaats kan de non-respons voor vertekening van de resultaten hebben gezorgd. Daarnaast kunnen over de betrouwbaarheid en de validiteit van het meetinstrument geen definitieve uitspraken worden gedaan. Ook zijn er vertekeningen door het geven van sociaal wenselijke antwoorden mogelijk. Toch is geprobeerd om de invloed van de deze factor zoveel mogelijk te reduceren.

Resumerend kan worden gesteld dat door de ouders al met al een redelijk positief beeld wordt geschetst van de door hen ontvangen voorlichting voor en tijdens de ziekenhuisopname van hun kind en bij het ontslag. Desalniettemin bieden de huidige resultaten ook aanknopingspunten voor verbetering van een aantal specifieke aspecten van patiëntenvoorlichting. Ten eerste dient meer aandacht te worden besteed aan het geven van voorlichting in de periode voorafgaande aan de opname, zodat ouders beter worden toegerust om hun kind voor te bereiden. In de tweede plaats is het van belang dat hulpverleners actief nagaan of ouders over alle aspecten van een onderwerp voldoende zijn voorgelicht, met name waar het gaat om medische zaken. Tot slot zullen ouders grondiger op de hoogte moeten worden gebracht van mogelijk gedragsveranderingen na ontslag en hoe deze kunnen worden gehanteerd.